

Tagasiside Euroopa Parlamendi märkustele, mis on esitatud parlamendi resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2018. aasta aruande kohta

EKP asepresident esitles EKP 2018. aasta aruannet 1. aprillil 2019 Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni eriistungil.¹ 2020. aasta 11. veebruaril osales EKP president Euroopa Parlamendi täiskogu istungil, kus EKP aastaaruanne arutati.² Järgmisel päeval võttis parlament vastu resolutsiooni Euroopa Keskpanga 2018. aasta aruande kohta (edaspidi „resolutsioon”).³

Seoses EKP 2019. aasta aruande edastamisega Euroopa Parlamendile esitab EKP oma tagasiside Euroopa Parlamendi resolutsioonis toodud märkuste kohta.⁴ Tagasiside avalikustatakse kooskõlas tavaga, mis võeti kasutusele 2016. aastal vastavalt Euroopa Parlamendi soovile.⁵ See näitab EKP pühendumust aruandekohustuse täitmisele suuremal määral, kui on ette nähtud Euroopa Liidu toimimise lepingus.

COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse pandeemia puhang 2020. aasta alguses, selle märkimisväärne mõju majandusele ja EKP võetud erakorralised meetmed tekkinud hädaolukorra leevendamiseks⁶ on mõningal määral mõjutanud EKP reaktsiooni Euroopa Parlamendi tõstatatud küsimustele. Siinses tagasisides keskendutakse siiski eeskätt EKP tegevusele 2019. aastal kooskõlas EKP 2019. aasta aruandes hõlmatud ajavahemikuga.⁷

---

¹ Vt EKP [veebileht](#).

² Vt EKP [veebileht](#).

³ Vastu võetud resolutsiooni tekst on kättesaadav Euroopa Parlamendi [veebilehel](#).

⁴ Tagasiside ei hõlma küsimusi, mis on tõstatatud Euroopa Parlamendi resolutsioonis pangandusliidu kohta. Neid teemasid vaadeldakse [EKP järelevalveülesannete täitmist käsitlevas aastaaruandes](#). Tagasiside pangandusliitu käsitleva resolutsiooni kohta avaldatakse edaspidi käesoleva aasta jooksul.

⁵ Vt punkt 23 Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2016. aasta resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2014. aasta aruande kohta (kättesaadav Euroopa Parlamendi [veebilehel](#)).

⁶ Vt EKP [veebilehel](#) 12. märtsil 2020, 18. märtsil 2020, 7. aprillil 2020 ja 22. aprillil 2020 avaldatud pressiteated.

⁷ Tagasiside on esitatud seisuga 27. aprill 2020.

1 EKP rahapoliitika

1.1 EKP meetmete tõhusus ja nende kõrvalmõjud

EKP rahapoliitiliste meetmete tõhusust, nende mõju euroala rahastamistingimustele ja nende kõrvalmõjusid vaadeldakse resolutsiooni punktides 9, 13, 14, 16–18 ja 24. Punktides 4–5 ja 17 osutatakse vajadusele toetavate eelarvemeetmete ja muude meetmete järele, et tugevdada pikemaajalist kasvupotentsiaali, toetada kogunõudlust ja vähendada haavatavusi.

EKP on seisukohal, et tema võetud rahapoliitilised meetmed on aidanud märkimisväärselt parandada ettevõtete ja kodumajapidamiste rahastamistingimusi ning toetanud majandusaktiivsuse ja inflatsiooni hoogustumist. Võttes arvesse kõiki EKP poolt 2014. aasta keskpaigast kuni 2019. aastani võetud meetmeid, oli nende hinnanguline kogumõju euroala SKP reaalkasvule nimetatud ajavahemikul kumulatiivselt 2,5–3,0 protsendipunkti.⁸ Samal perioodil oli nende meetmete panus aastasesse inflatsioonimäära vahemikus üks kolmandik kuni pool protsendipunkti aastas.⁹ EKP rahapoliitiliste meetmete tulemusel saavutatud suurem majanduskasv keskpikas ajaplaanis toetab ülekaalukat osa euroala kodumajapidamistest ja ettevõtetest.

EKP on seisukohal, et euroala nominaalintressimäärade madal tase ei kajasta üksnes seda, kuidas on ellu viidud rahapoliitikat. Nii Euroopas kui ka kogu maailmas on reaalinintressimäärad olnud langussuundumuses aastakümneid ning üleilmsest finantskriisist saadik on need püsinud väga madalal või isegi negatiivsel tasemel. EKP enda ja mitmete teiste hinnangute kohaselt järgivad loomulikud ehk tasakaalulised reaalinintressimäärad sarnast mustrit.¹⁰ Nende suundumuste seletamisel on osutatud mitmesugustele teguritele, sealhulgas nii muutustele struktuursemates tegurites, nagu demograafia, tootlikkus ning kasvav tasakaalustamatus turvaliste varade üleilmse nõudluse ja pakkumise vahel, kui ka tsüklilisemates tegurites, nagu üleilmse finantskriisi puhkemise tagajärjel tekkinud finantsvõimenduse vähendamise pidev surve.

EKP jälgib oma mittestandardsete poliitikameetmete võimalikke kõrvalmõjusid, millele on resolutsioonis tähelepanu juhitud. Näib, et seni on need olnud piiratud, kuid võib eeldada, et kõrvalmõjud kasvavad koos mittestandardsete meetmete kasutamise intensiivsuse ja kestusega. EKP rahapoliitiliste meetmete tõhustamiseks tuleb teistel poliitikavaldkondadel ohjeldada soovimatuid suundumusi. Näiteks tuleb kõrvaldada varade ülemäära suure väärtusega seotud riskid finantsstabiilsusele, rakendades konkreetsetele finantsasutustele suunatud asjakohaseid makrotasandi ja mikrotasandi

⁸ Vt Rostagno, M. jt. „A tale of two decades: the ECB's monetary policy at 20”, EKP teadustoimetiste seeria nr 2346, Frankfurt Maini ääres, detsember 2019.

⁹ Vt Hartmann, P. ja Smets, F. „The European Central Bank's Monetary Policy during Its First 20 Years”, *Brookings Papers on Economic Activity* 2018, lk 1–146.

¹⁰ Vt nt Brand, C., Bielecki, M. ja Penalver, A. (toim) „The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy”, EKP üldtoimetised nr 217, Frankfurt Maini ääres, detsember 2018.

usaldatavusmeetmeid. EKP ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) jälgivad pidevalt nende meetmete asjakohasust, võttes arvesse ka koroonaviiruse levikust tingitud kriisiolukorra mõju.

Kuni 2019. aasta lõpuni tõusid euroala eluasemehinnad jõuliselt ning täheldati ka mõne piirkonna ülehindamist. Laenude najal tekkinud kinnisvaramulli kohta tõendeid siiski ei ole. Kodumajapidamiste võla ja SKP suhtarv on olnud stabiilne, kuid see püsib tunduvalt madalamal tasemel kui enne üleilmset finantskriisi. Eluasemeturu riskid on aga riigiti erinevad ja neis kajastuvad muud riigipõhised nõudluse ja pakkumise tegurid. EKP jälgib kinnisvarariske oma finantsstabiilsuse funktsiooni täitmise raames pidevalt; samuti on ta teinud koostööd ESRNiga, kes tuvastas hiljuti, et mitme ELi liikmesriigi elamukinnisvarasektoris esinevad keskpikas perspektiivis haavatavused.¹¹ Euroala eluasemeturu haavatavused hinnatakse koroonaviiruse levikust tingitud kriisiolukorra valguses ümber.

EKP mõõnab, et mittestandardised rahapoliitilised meetmed võivad mõjutada pankade kasumlikkust, kuid märgib, et rahapoliitika kogumõju pankade kasumlikkusele on olnud piiratud. Eeskätt võivad sellest olla mõjutatud pangad, kes rahastavad end suurel määral kliendihoiuste kaudu (mis on tavapärase väikeste pankade puhul), sest nende netointressimarginaalid on madalate intressimäärade keskkonna suhtes üldiselt tundlikumad. See-eest võidavad sellised pangad aga märkimisväärselt suuremast laenu nõudlusest ja paremast krediitkvaliteedist, mis tulenevad EKP rahapoliitika positiivsest mõjust majanduskasvule. EKP on kasutusele võtnud hoitavalt ülelikviidsuselt makstavate intresside kaheastmelise süsteemi, mille eesmärk on toetada rahapoliitika mõju pangapõhist ülekandumist. Kuna selle süsteemi kohaselt põhineb intressimaksetest vabastatud osa suurus kohustusliku reservi nõudel, tähendab see seda, et pangad, kes sõltuvad suuremal määral jaehoiustest, võidavad süsteemist rohkem.

EKP mõõnab resolutsioonis rõhutatud asjaolu, et madalad intressimäärad survestavad mõnevõrra kindlustusandjate ja pensionifondide kasumlikkust ja maksevõimet, ent märgib samas, et neil on positiivne mõju mittefinantsettevõtete ja kodumajapidamiste rahastamistingimustele. Kuna riigivõlakirjade tulusus on vähenenud, on kahanenud ka kindlustusandjate ja pensionifondide investeerimistulu. Paljud neist ja eriti need, kes pakuvad tagatud miinimumtootlusega tooteid, püüavad kasumlikkuse vähenemist korvata sellega, et otsivad tulusust riskantsematest ja vähem likviidsetest varadest. Sel viisil aitab nimetatud sektor leevendada ettevõtlussektori rahastamistingimusi.¹² EKP jälgib tähelepanelikult madalate intressimäärade keskkonna mõju kindlustusandjatele ja pensionifondidele. Selle mõju ulatus sõltub suurel määral konkreetse asutuse ärimudelitest ja bilansistruktuurist.

¹¹ Vt ESRNi aruanded „Vulnerabilities in the residential real estate sectors of the EEA countries” ja „Follow-up report on the countries that received ESRB warnings in 2016 on medium-term vulnerabilities in the residential real estate sector”, september 2019. Riigipõhised hoiatused on avaldatud ESRNi veebilehel.

¹² Vt „Non-bank financial sector”, EKP finantsstabiilsuse ülevaade, Frankfurt Maini ääres, november 2019.

EKP varaostukavade ja tagatud refinantseerimisoperatsioonide kavandamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse riskijuhtimisaspekte. See tähendab, et riskide, sealhulgas finantsriskide maandamiseks ja tähelepanelikuks jälgimiseks kasutatakse riskiohjeraamistikke. Need raamistikud on EKP-le abiks ka tema poliitikaeesmärkide täitmisel.

EKP nõustub resolutsioonis väljendatud seisukohaga, et teised poliitikavaldkonnad peavad tegusema otsustavamalt, et toetada EKP rahapoliitiliste meetmete tõhusust. EKP võtab vajalikke rahapoliitilisi meetmeid, et säilitada euroalal hinnastabiilsus. Samas on vaja ka aktiivsemat eelarvepoliitikat, eriti praeguses madalate intressimäärade keskkonnas. Ühtlasi peavad euroala riigid tõhustama struktuurireforme, et suurendada tootlikkust ja kasvupotentsiaali, vähendada struktuurset tööpuudust ja kasvatada vastupanuvõimet.

EKP nõustub resolutsioonis väljendatud seisukohaga, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEed) on äärmiselt olulised, ning on ka edaspidi tähelepanelik nende ettevõtete rahastamisvajaduste suhtes. EKP on igati teadlik, et VKEed moodustavad euroala ettevõtetest lõviosa ning nende arvele langeb märkimisväärne osa euroala käibest ja tööhõivest. Viimased kümme aastat on EKP läbi viinud küsitlust, mis käsitleb ettevõtete juurdepääsu rahastamisele¹³, et kujundada täpne arusaam, millised on VKEde rahastamistingimused, ja kasutada seda teavet oma otsuste tegemisel. Samuti on EKP oma rahapoliitiliste meetmete kavandamisel silmas pidanud VKEde märkimisväärset sõltuvust pangalaenudest, jätmata seejuures tähelepanuta nende turupõhise rahastamise tingimusi.

Sellest lähtuvalt on EKP viimaste aastate rahapoliitilised meetmed aidanud leevendada VKEde rahastamispiiranguid ja parandada nende vastupidavust finantsšokkidele. Mis puutub pangalaenudesse, siis laenudünaamika tugevdamiseks võetud meetmetel – nagu (suunatud) pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid – on olnud oluline roll, et kindlustada VKEde juurdepääs rahastamisele ja suunata osalevate pankade rahapoliitilised stiimulid erasektori laenuvõtjateni.¹⁴ Mis puutub turupõhisesse rahastamisse, siis ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava abil tagati soodsad tingimused laiale hulgale euroala ettevõtetele, sealhulgas VKEdele. Ettevõtete juurdepääsu rahastamisele käsitleva küsitluse tulemused näitavad, et ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava aitab suurendada pangalaenude kättesaadavust VKEdele. Kuna suuretted kasutasid üha rohkem võlaväärtpaberite emiteerimist, suunasid pangad kaalukama osa pakutavatest laenudest väiksematele ettevõtetele. See on näide rahapoliitiliste meetmete üksteist täiendavast koosmõjust.¹⁵ Seega aitasid EKP meetmed nimetatud küsitluse kohaselt vähendada rahastamispiiranguid kogevate VKEde osakaalu ligikaudu 18%-lt 2009.–2012. aastal umbes 8%-le ajavahemikul 2016. aastast

¹³ Vt EKP veebileht.

¹⁴ See kehtib eelkõige nende pankade kohta, mis asuvad varem haavatavaks peetud euroala riikides. Täpsemalt vt infokast „EKP mittestandardsete meetmete mõju rahastamistingimustele: hiljutiste tõendite kokkuvõte“, EKP majandusülevaade 2/2017.

¹⁵ Ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava ja suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide mõju kohta mittefinantsettevõtetele Hispaanias vt ka Arce, O., Gimeno, R. ja Mayordomo, S. „Making room for the needy: the credit reallocation effects of the ECB's corporate QE“, Hispaania keskpanga teadustoimetised nr 1743, 2017.

2019. aasta septembrini.¹⁶ Samamoodi kahanes nende euroala VKEde osakaal, kes otsustasid suurtele raskustele äritegevuse korraldamisel ja võlgade teenindamisel, 14%-lt 2012. aastal 3%-le 2019. aasta teisel poolel.

Ehkki VKEde rahastamistingimused on viimastel aastatel tunduvalt paranenud, on EKP teadlik, et lahendamist vajavad veel mõned tõsised probleemid. EKP jälgib tähelepanelikult VKEde rahastamistingimusi ka koroonaviiruse pandeemia majanduslike tagajärgede valguses ja välistab kindlalt riskid, mis ohustavad EKP rahapoliitika sujuvat ülekandumist ka selle kanali kaudu.

1.2 Ettevõtlussektori varaostukava ja rahapoliitika rakendamine

Rahapoliitika rakendamisega seotud teemasid käsitletakse resolutsiooni punktides 15 ja 36. Ettevõtlussektori varaostukava vaadeldakse eelkõige punktis 36.

Varaoste EKP varaostukava raames saab mõnda aega jätkata kava praeguste parameetrite alusel. Varaostukava, mis hõlmab ka märtsis 2020 teatavaks tehtud ajutisi täiendavaid netovaraoste 120 miljardi euro ulatuses, viiakse ellu täies mahus vastavalt kehtestatud põhimõtetele ning ajutiste ostude puhul rakendatakse täiendavat paindlikkust.¹⁷ Varaostukava alusel tehtavatele netoostudele lisandub eraldiseisev, pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorraline varaostukava mahuga 750 miljardit eurot.¹⁸ Pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorraline varaostukava on kavandatud paindlikult, et reageerida koroonaviiruse puhangust tingitud eriolukorrale sihipärasel viisil. See võimaldab ostuvooge aja jooksul ning erinevate varaklasside ja riikide lõikes paindlikult jaotada.

Resolutsioonis tõstatatud läbipaistvusküsimuste kohta tuleb märkida, et EKP avaldab korrapäraselt hulgaliselt teavet kõigi oma varaostukavade kohta. Et suurendada veelgi nii kaetud võlakirjade kolmanda ostukava kui ka varaga tagatud väärtpaberite ostukava läbipaistvust, avaldas EKP oma 2019. aasta märtsi majandusülevaates¹⁹ koondstatistika nende ostukavade raames hoitavate väärtpaberite kohta. Need koondandmed hõlmavad kaetud võlakirjade kolmanda ostukava raames omandatud väärtpaberite jaotust nii riskiriigi kui ka reitingu järgi. Varaga tagatud väärtpaberite ostukava andmed hõlmavad hoitavate väärtpaberite jaotust riskiriigi, krediidi reitingu ja tagatise liigi järgi.²⁰ Pärast nende andmete esmakordset avalikustamist on EKP neid ajakohastanud ja avaldanud kord

¹⁶ Teiste meetmete, sh rahapoliitiliste otsetehingute programmi mõju kohta vt ka Ferrando, A., Popov, A. ja Udell, G. F. „Sovereign stress and SMEs' access to finance: Evidence from the ECB's SAFE survey”, *Journal of Banking and Finance* 81/2017, lk 65–80.

¹⁷ Vt EKP [veebilehel](#) 12. märtsil 2020 avaldatud pressiteade.

¹⁸ Vt EKP [veebilehel](#) 18. märtsil 2020 avaldatud pressiteade.

¹⁹ Vt infokast „Providing additional transparency on aggregate APP holdings” artiklis „[Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases](#)”, EKP majandusülevaade 2/2019.

²⁰ Kaetud võlakirjade kolmanda ostukava ja varaga tagatud väärtpaberite ostukava raames hoitavate väärtpaberite koondstatistika on kättesaadav EKP [veebilehel](#) rubriigis „[Asset purchase programmes](#)”. Nimetatud rubriigis on esitatud ka kaetud võlakirjade kolmanda ostukava raames hoitavate väärtpaberite jaotus reitingu ja riskiriigi järgi ning varaga tagatud väärtpaberite ostukava raames hoitavate väärtpaberite jaotus reitingu, riskiriigi ja tagatise liigi järgi, kumbki poolaasta kaupa.

poolaastas koos ettevõtlussektori varaostukava raames hoitavate väärtpaberite koondstatistika avaldamisega. Selle lisateabe avalikustamine on võimaldanud üldsusel paremini mõista, kuidas ostukavasid rakendatakse, kindlustades samal ajal rahapoliitika tõhusa elluviimise. Üksikasjalikuma teabe avaldamine varaga tagatud väärtpaberite ostukava ja kaetud võlakirjade kolmanda ostukava raames hoitavate väärtpaberite kohta võib kahjustada nende kavade eesmärkide saavutamist. Eeskätt ei ole avalikustatud varaga tagatud väärtpaberite ostukava ja kaetud võlakirjade kolmanda ostukava täpset koosseisu üksikute väärtpaberite või rahvusvaheliste väärtpaberite identifitseerimisnumbrite (ISIN-koodide) lõikes, kuna üldsus võib teatavate ISIN-koodide puudumise korral näha selles majanduslikult usaldusväärsete ning suhteliselt nõrgemate emitentide ja väärtpaberistamise tehingute algatajate eristamist, kuigi selleks võivad olla muud põhjused. Erinevalt ettevõtlussektori varaostukavast on paljude kaetud võlakirjade kolmanda ostukava ja varaga tagatud väärtpaberite ostukava alla kuuluvate väärtpaberite emitentideks ja/või väärtpaberistamise tehingute algatajateks euroala krediidiastutused, kes on EKP rahapoliitiliste operatsioonide peamised vastaspooled. Liiga üksikasjaliku teabe avalikustamine võib seetõttu viia turu killustatuseni ning kahjustada emitentide ja väärtpaberistamise tehingute algatajate võrdseid võimalusi, mis ohustaks EKP eesmärki minimeerida ostukavade rakendamise mõju asjaomaste turgude toimimisele.

EKP tunneb suurt heameelt Kreekas 2019. aastal majandus- ja rahandusvaldkonnas täheldatud positiivsete muutuste üle. Kreeka võlakirjade kõlblikkuse üle otsustab EKP nõukogu, lähtudes mitmest asjaolust, sealhulgas riskijuhtimise kaalutlustest. Ehkki Kreeka avaliku sektori väärtpabereid ei ole avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames seni ostetud, on EKP toetav rahapoliitika aidanud märkimisväärselt kaasa sealsete rahastamistingimuste leevendamisele, millest annavad tunnistust Kreeka kodumajapidamistele ja mittefinantsettevõtetele väljastatavate pangalaenude madalad intressimäärad. Lisaks aktsepteeritakse Kreeka valitsuse emiteeritud turukõlblikke võlaväärtpabereid erandkorras pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise varaostukava raames.²¹ See erand kehtestati, arvestades koroonaviiruse levikust tingitud hädaolukorra tõttu tekkinud turuhäireid ning asjaolu, et praegu kohaldatakse Kreeka suhtes tõhustatud järelevalve menetlust. Samuti olid Kreeka reaalmajanduses ja finantsturgudel toimunud mõnda aega enne koroonaviiruse puhkemist positiivsed muutused. Lisaks ülaltoodule aktsepteeritakse ajutiselt EKP nõukogu poolt hiljuti vastu võetud tagatisnõuete ajutise leevendamise meetmete paketi raames²² Kreeka valitsuse emiteeritud võlainstrumente erandkorras tagatisena eurosüsteemi laenuoperatsioonides.

²¹ Vt EKP [veebilehel](#) 18. märtsil 2020 avaldatud pressiteade.

²² Vt EKP [veebilehel](#) 7. aprillil 2020 avaldatud pressiteade.

1.3 EKP rahapoliitika strateegia läbivaatamine

EKP rahapoliitika raamistiku läbivaatamist on käsitletud resolutsiooni punktis 34, kus tehakse ettepanek, et selle protsessi raames tuleks korraldada avalik konsultatsioon.

EKP algatas oma rahapoliitika strateegia läbivaatamise jaanuaris 2020.²³

Läbivaatamisel pööratakse peatähelepanu hinnastabiilsuse kvantitatiivsele määratlusele ning hinnastabiilsuse saavutamise põhimõtetele ja vahenditele. Ühtlasi võetakse läbivaatamise käigus arvesse muude tegurite (finantsstabiilsus, tööhõive ja keskkonnasäästlikkus) asjakohasust EKP mandaadi täitmisel. Samuti analüüsitakse läbivaatamise käigus EKP rahapoliitikaga seotud kommunikatsiooni ja üldsuse arusaama EKPst. Seoses koroonaviiruse levikust tingitud hädaolukorraga on rahapoliitika strateegia läbivaatamise tähtaega pikendatud 2021. aasta keskpaigani.²⁴

Kooskõlas resolutsioonis tehtud ettepanekuga kaasatakse strateegia läbivaatamisse Euroopa kodanikud. Lisaks läbivaatamise kõiki aspekte käsitlevale korrapärasele teabevahetusele Euroopa Parlamendi liikmetega ootab EKP ideid ja arvamusi laialt huvitatud isikute ringilt, sealhulgas kodanikel, teadusringkondadelt ning erialaühendustelt ja kodanikuühiskonna organisatsioonidelt, nii spetsiaalsetel üritustel sarjast „EKP kuulab sind“ kui ka EKP uue arvamusportaali kaudu.²⁵ Nimetatud tegevuste, aga ka riikide keskpankade poolt kogu euroalal korraldatavate ürituste tulemusi võetakse arvesse strateegia läbivaatamise käigus peetavatel aruteludel.

2 Kliimamuutustevastaste meetmete ja keskkonnahoidliku rahastamisega seotud küsimused

Punktides 19, 21, 22 ja 23 on käsitletud EKP rolli kliimamuutuste tõkestamisel.

Kliimamuutused kujutavad endast olulist üleilmset probleemi, millega peavad tegelema kõik avaliku ja erasektori asutused. Oma mandaadi piires panustab EKP aktiivselt selle probleemi lahendamisse. EKP rõhutab, et otsustav roll on siin valitsustel, kes peaksid välja töötama ja kasutusele võtma asjakohased meetmed kliimamuutuste mõju leevendamiseks, tehes seejuures ka rahvusvahelist koostööd. Poliitilised ametivõimud saavad kliimamuutustega võitlemiseks kasutada väga erinevaid poliitikameetmeid, sealhulgas CO2 heite maksustamist eelarvemeetmete kaudu. Keskpangad saavad oma mandaadi piires ja oma pädevusvaldkondadele keskendudes valitsuste ühiseid jõupingutusi toetada ja täiendada.

Strateegia läbivaatamise käigus võtab EKP vaatluse alla kliimamuutuste mõju seoses rahapoliitikaga. Muude kaalutluste seas võetakse läbivaatamisel arvesse keskkonnasäästlikkust.²⁶ Sellega seoses analüüsib EKP tähelepanelikult

²³ Vt EKP [veebilehel](#) 23. jaanuaril 2020 avaldatud pressiteade.

²⁴ Vt EKP [veebilehel](#) 2. aprillil 2020 avaldatud pressiteade.

²⁵ Vt EKP [veebileht](#).

²⁶ Vt EKP [veebilehel](#) 23. jaanuaril 2020 avaldatud pressiteade.

kliimamuutustest lähtuvaid riske rahapoliitika elluviimisele ja seda, kuidas lisada kliimamuutustega seotud kaalutlused eurosüsteemi rahapoliitika raamistikku.

Seoses resolutsioonis tõstatatud küsimusega EKP teostatavate ettevõtlussektori võlakirjade ostude kohta märgib EKP, et turuneutraalsuse põhimõtet järgides hoitakse ettevõtlussektori väärtpaperite ostukava raames ligi 20% kõikidest kõlblikest rohelistest võlakirjadest. Seega toetab EKP juba praegu üleminekut vähese CO₂ heitega majandusele. Varaostukava eesmärk on aidata kaasa inflatsiooni arengu jätkusuutlikule kohandumisele, mis on kooskõlas EKP peaeesmärgiga tagada hinnastabiilsus. Seetõttu on varaostukava kõlblikuskriteeriumid sihilikult laiad, et tagada ostukõlblike väärtpaperite laialdane valik võimalikult suure mõju saavutamiseks ja moonutuste vältimiseks teatavates turusegmentides.²⁷ EKP 2018. aasta novembri majandusülevaates avaldatud uuring²⁸ näitas, et roheliste võlakirjade emiteerimine on eelkõige koondunud CO₂-mahukatesse sektoritesse, nagu kommunaal-, taristu-, transpordi- ja ehitussektor. Nendes sektorites tegutsevad ettevõtted emiteerivad rohelisi võlakirju, et rahastada tõhusama tehnoloogia kasutuselevõttu, vähendada oma CO₂ jalajälge ja suurendada oma energiaportfellis taastuvate energiaallikate osakaalu.

EKP analüüsib praegu ka kliimarisikide kajastamise võimalusi EKP usaldatavusjärelevalve raamistikkes. Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve valdkonnas koostab EKP pangandusjärelevalve juhendit, milles sätestatakse järelevalveootused seoses kliima- ja keskkonnariskide juhtimise ja avaldamisega. 2020. aasta esimesel poolel on juhendi kohta kavas läbi viia avalik konsultatsioon. Makrotasandi usaldatavusjärelevalve valdkonnas töötab EKP välja süsteemsete kliimarisikide jälgimise raamistikku ja ülalt allapoole suunatud makrotasandi usaldatavusjärelevalve stressitesti.

EKP osaleb mitmesugustes üleeuroopalistes ja rahvusvahelistes algatustes, sealhulgas keskpankade ja järelevalveasutuste ühises finantsüsteemi keskkonnasäästlikumaks muutmise võrgustikus. EKP panustab aktiivselt mitme rahvusvahelise standardeid kehtestava organi, sealhulgas finantsstabiilsuse nõukogu ja Baseli pangajärelevalve komitee kliimarisikidega seotud töösse. ELi tasandil tervitas EKP Euroopa Komisjoni kestliku majanduskasvu rahastamise tegevuskava kui olulist sammu kestlikkuse loomiseks finantsotsuste tegemisse. Samuti toetas EKP aktiivselt ettepanekut töötada välja ELi ühine jätkusuutlike varade klassifikatsioon, mis on tähtis samm keskkonnahoidliku rahastamise osakaalu suurendamiseks. Euroopa Komisjoni kestliku rahastamise tehnilise eksperdirühma liikmena panustas EKP analüüsi ja tehnilise toega kestlike tegevuste ELi klassifikatsioonisüsteemi majandusliku mõju hindamiseks.²⁹

²⁷ Vt ka EKP presidendi 20. detsembri 2019. aasta [kiri](#) Euroopa Parlamendi liikmetele Paul Tangile ja Neena Gillile rahapoliitika kohta ning EKP presidendi 21. novembri 2019. aasta [kiri](#) Euroopa Parlamendi liikmele Ernest Urtasunile rahapoliitika kohta.

²⁸ Vt infokast „[Purchases of green bonds under the Eurosystem's asset purchase programme](#)“, EKP majandusülevaade 7/2018.

²⁹ Vt kestliku rahastamise tehnilise eksperdirühma [lõpparuanne](#), märts 2020.

EKP uurib praegu ka seda, kuidas arvestada oma tegevuses veelgi enam kliimamuutustega seotud probleemidega. Oma töötajate pensionifondi portfellis järgib EKP juba praegu valikulise välistamise lootelul põhinevat kestlikku investeerimispoliitikat. Fondi investeringute haldajad, kes on mõlemad alla kirjutanud ÜRO vastutustundlike investeringute põhimõtetele, peavad kohaldama volituse alusel hääletamise suuniseid, mis sisaldavad keskkonna-, sotsiaalseid ja juhtimiskaalutlusi. Samuti otsustas EKP asendada EKP pensionifondide aktsiate võrdlusalused samaväärsete, ent vähese CO₂ heitega võrdlusalustega. EKP uurib ka, kas ja kuidas saab lõimida kliimakaalutlused EKP omavahendite portfelli. Esimese sammuna otsustas EKP suurendada selles portfellis hoitavate roheliste võlakirjade osakaalu, olenevalt nende kättesaadavusest ja turu likviidsusest. EKP on ostnud turuneutraalsuse põhimõtet järgides rohelisi võlakirju oma varaostukavade raames ning jätkab nende ostmist ka edaspidi.

EKP suurendab ka oma analüüsi- ja uurimissuutlikkust kliimamuutuste valdkonnas. Näiteks astub EKP samme selleks, et tagada kliimamuutuste arvessevõtmine EKP makromajanduslikes mudelites, prognoosimismeetodites, riskihinnangutes ning stressitestistsenaariumites ja -mudelites. Näiteks on EKP teadustöodes analüüsitud turupõhise ja pangapõhise rahastamise suhtelist rolli keskkonnahoidliku innovatsiooni edendamisel.³⁰

3 Euro rahvusvaheline tähtsus ning majandus- ja rahaliidu, sealhulgas pangandusliidu ja kapitaliturgude liidu süvendamine ning ELi finantsarhitektuuriga seotud küsimused

Punktis 7 on rõhutatud majandus- ja rahaliidu süvendamise kui euro tähtsuse suurendamise struktuurse eeltingimuse vajalikkust. Euro rahvusvahelist tähtsust käsitletakse konkreetselt punktis 33. Ehkki EKP järelevalveülesannetega seotud küsimused ei olnud resolutsiooni keskmes, viidatakse punktides 25–28 ja 37 mitmele teemale, mis on seotud pangandusliidu, kapitaliturgude liidu ja ELi finantsarhitektuuriga, sealhulgas seoses Brexiti ettevalmistuste ja euro lühiajalise intressimäära (€STR) kasutuselevõtmisega.

Seoses euro rahvusvahelise tähtsusega rõhutab EKP, et euro üleilmset nõutust toetab eelkõige tugevamalt lõimunud ja terviklikum majandus- ja rahaliit, mis tuleb saavutada eelkõige kapitaliturgude liidu edasiarendamise kaudu euroala usaldusväärse majanduspoliitika teostamise kontekstis.³¹

Pangandusliidu lõplik väljakujundamine muudaks euroala vastupidavamaks ning kapitaliturgude liidu loomisest tehtavate edusammude tulemusel tugevamalt lõimunud ja paremini ühendatud Euroopa kapitaliturgudeks aitaksid kaasa ühtsemate ja likviidsemate finantsturgude tekkele. See omakorda toetaks kaudset euro üleilmset kasutamist rahvusvahelise investeerimis-, rahastamis- ja arveldamisvääringuna.

³⁰ Vt „Finance and decarbonisation: why equity markets do it better”, EKP uuringute bülletään nr 64, Frankfurt Maini ääres, november 2019.

³¹ Vt „The international role of the euro”, EKP, Frankfurt Maini ääres, juuni 2019.

EKP rõhutab jätkuvalt, et majandus- ja rahaliidu lõpuleviimiseks on vaja teha edasisi jõupingutusi.³²

EKP nõustub resolutsioonis tehtud üleskutsega pangandusliidu kiireks lõplikuks väljakujundamiseks. EKP toetab endiselt innukalt pangandusliidu lõplikku väljakujundamist ja peab Euroopa täieulatusliku hoiuste tagamise skeemi loomist üheks tähtsamaks prioriteediks.

Seoses resolutsioonis esile toodud vajadusega austada ühistupankade ja hoiu-laenuühistute tööpõhimõtteid ja missiooni märgib EKP, et järgib oma järelevalveülesannete täitmisel täielikult proportsionaalsuse põhimõtet.

Krediitiasutuste järjepideva järelevalve tagamine kogu pangandusliidus on üks EKP pangandusjärelevalve peamisi eesmärgi. See aga ei tähenda, et EKP kasutab oma järelevalvetegevuses ainult üht ja kõigile sobivat lähenemisviisi. EKP järgib oma järelevalveülesannete täitmisel täielikult proportsionaalsuse põhimõtet ega erista pankasid nende tegevusmudeli alusel, seni kuni peetakse kinni panganduseeskirjadest.

Samuti nõustub EKP üleskutsega kiirendada kapitaliturgude liidu projekti ja pooldab kapitaliturgude liidu märkimisväärset ning piisavalt ambitsioonikat ja õigeaegset lõimimist, pidades silmas ka koroonaviiruse leviku tõttu tekkinud kriisist tulenevaid kohandamisvajadusi. EKP on järjepidevalt üles kutsunud ELi institutsioone ja liikmesriike astuma vajalikke samme kapitaliturgude liidu lõplikuks väljakujundamiseks ning kinnitab taas oma kindlat toetust lõimunud, hästi toimivate ja uuenduslike finantsturgude loomisele ELis. EKP jääb ootama Euroopa Komisjoni kõrgetasemelise foorumi lõplike soovitusete avaldamist. Need soovitused peaksid olema ambitsioonikad ja võtma arvesse soovitusi, mis sisalduvad EKP hiljutises aruandes euroala finantslõimimise ja -struktuuri kohta.³³

Resolutsioonis EKP-le antud soovitus jätkata ettevalmistusi, et tagada ELi finantsturgude stabiilsus seoses Ühendkuningriigi EList väljaastumisega, on kooskõlas EKP seisukohaga. EKP on 2016. aasta referendumist saadik tähelepanelikult jälginud Brexitiga seotud riske, mis ohustavad majandust ja finantssektorit.³⁴ Brexitiga seotud riskid võivad 2020. aasta jooksul või hiljem siiski realiseeruda, olenevalt sellest, kuidas edenevad läbirääkimised. 2019. aasta märtsis aktiveerisid EKP ja Inglise keskpank välisvaluuta vahetustehingute kokkuleppe, mis vähendab võimalikke stressiallikaid finantssüsteemis.³⁵ Kogu Brexiti protsessi vältel on EKP kutsunud panku nii avalikult kui ka kahepoolselt üles valmistuma kõikvõimalikeks eriolukordadeks ning hindama üksiku juhtumi põhiselt oma

³² Vt artikkel „The state of play regarding the deepening agenda for Economic and Monetary Union”, EKP majandusülevaade 2/2020.

³³ Vt „Financial Integration and Structure in the Euro Area”, EKP, Frankfurt Maini ääres, märts 2020.

³⁴ Vt nt infokast „Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK’s membership of the EU”, EKP finantsstabiilsuse ülevaade, Frankfurt Maini ääres, mai 2019.

³⁵ Vt EKP [veebilehel](#) avaldatud pressiteade.

riskiprofiili.³⁶ Erasektor peab jätkama ettevalmistusi, pidades silmas kõikvõimalikke lõpptulemusi.³⁷ Üleminekuperioodi lõpuks on finantssektoril olnud üle nelja aasta aega, et valmistuda lähenevaks märkimisväärseks režiimimuutuseks. Euroala pangad ja muud turuosalisid peavad kasutama üleminekuperioodi lõpuni jäänud aega Brexitiga seotud tegevuskavade elluviimiseks, et nad oleksid üleminekuperioodi lõppedes uut moodi suheteks valmis.

Vastuseks resolutsioonis esitatud ettepanekule koostada esimene hinnang euro lühiajalise intressimäära (€STR) kohta märgib EKP, et alates selle loomisest 2019. aasta oktoobris on €STR kajastanud turudünaamikat hästi.

Euro lühiajalist intressimäära arvutatakse iga päev ja praegu on arvutuste aluseks 50 andmeesitaja poolt esitatavad kõlblikud tehingud koguväärtusega üle 30 miljardi euro. 2021. aasta lõpuks peaks €STR järk-järgult asendama euroala pankadevahelise üleöoturu keskmise aastaintressimäära (EONIA). €STR on edukalt kajastanud turudünaamikat, sealhulgas baasintressimäära kärbet 2019. aasta septembris (€STRi-eelsete andmete kohaselt). Turuosalisid on hakanud €STRit rohkem kasutama hetketuru ja tuletisinstrumentide turu tehingutes. Vaatamata neile julgustavatele märkidele on piisavalt likviidsete €STRi turgude loomiseks vaja turuosalistelt rohkem jõupingutusi. Seoses üleilmsete püüdlustega vähendada liigset tuginemist pankadevahelistele intressimääradele (nt EURIBOR euroalal) võiks €STRit ja sellel põhinevaid intressikõveraid kasutada EURIBORiga seotud lepingutes varuvõimalusena ja alternatiivina EURIBORile. EKP jätkab ka edaspidi €STRi kohta aruannete esitamist.³⁸

4 Maksete, krüptovarade, finantstehnoloogia ja küberturvalisusega seotud küsimused

Maksetega seotud küsimusi käsitletakse resolutsiooni punktides 20 ja 35 ning krüptovarade, finantsuuenduste ja küberturvalisusega seotud küsimusi punktides 29–32.

EKP väljendab heameelt, et resolutsioonis on rõhutatud tõhusate ja sõltumatute Euroopa maksesüsteemide väljatöötamise olulisust. EKP jätkab Euroopa maksesüsteemi toimimise soodustamist, edendades väikmaksete täielikku kasutuselevõtmist ning tõhustades ELi sissetulevaid ja EList väljaminevaid piiriüleseid makseid, samuti toetades makseteenuste kasutuselevõtmiseks loodud Euroopa finantstehnoloogia algatusi. Eurojaemaksete nõukogu³⁹, mida juhivad EKP, on teinud koostööd nii makseteenuste pakkujate kui ka kasutajatega, et toetada

³⁶ Vt nt EKP pangandusjärelvalve uudiskirjas avaldatud Brexitit käsitlevad artiklid: „[Brexit: meeting supervisory expectations](#)”, veebruar 2019; „[Brexit: stepping up preparations](#)”, august 2019; „[Brexit: operational risk increases when banks delay action](#)”, november 2019; „[Brexit: time to move to post-Brexit business models](#)”, veebruar 2020.

³⁷ Vt eriaiktel „[Implications of Brexit for the EU financial landscape](#)” väljaandes „Financial Integration and Structure in the Euro Area”, EKP, Frankfurt Maini ääres, märts 2020.

³⁸ €STRi aruanded on kättesaadavad EKP [veebilehel](#).

³⁹ [Eurojaemaksete nõukogu](#) on kõrgetasemeline strateegiline organ, mille ülesanne on edendada eurojaemaksete lõimumist, uuenduslikkust ja konkurentsivõimet ELis. EKP [asutas](#) nimetatud nõukogu 19. detsembril 2013 ja sellega asendati [SEPA nõukogu](#).

lõimunud, uuendusliku ja konkurentsivõimelise eurojaemaksete turu edasiarendamist. Lisaks sellele on EKP nõukogu uuendanud oma jaemakseteenuste strateegiat, mille eesmärk on toetada aktiivselt turupõhiseid algatusi, mille abil püütakse välja töötada tõelist üleeuroopalist makselahendust müügikohas tehtavate ja e-kaubanduse maksete jaoks. Samuti on EKP tähelepanelikult jälginud üleeuroopalise maksesüsteemi algatuse raames tehtavaid edusamme eurosüsteemi eesmärkide⁴⁰ saavutamisel selles valdkonnas.

EKP väljendab heameelt, et resolutsioonis tunnustatakse sularaha olulisust maksevahendina. Sularaha on ELi kodanike jaoks kõige tähtsam maksevahend⁴¹ ja ringluses olevate europangatähtede hulk jätkab jõulist kasvu.⁴² Sularaha on kõigile kättesaadav maksevahend ning tal on tähtis funktsioon hädaolukorras ja väärtuse säilitajana.

Seoses resolutsioonis tehtud ettepanekuga luua suurtehingute jälgimise süsteem viitab EKP kehtivale ELi õigusraamistikule ELi toodavate või ELi väljaviidavate suurte sularahasummade jälgimiseks.⁴³ Nimetatud õigusraamistiku nõuete täitmise järelevalve hõlmab füüsiliste kontrollide läbiviimist liikmesriikide territooriumidel, sealhulgas lennujaamades, sadamates ja muudes ELi piiril asuvates punktides. Nende ELi õigusaktide nõuete täitmise järelevalve eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused, sageli tolliasutused.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ELi raamistikus on sätestatud lisanõuded ELi-sisestele tehingutele füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel. Kui neid tehinguid vahendavad krediidasutused, finantsasutused (nt makseasutused ja investeerimisühingud) või muud rahapesuvastases direktiivis⁴⁴ ja asjaomastes siseriiklikes õigusaktides määratletud kohustatud isikud, peavad need kohustatud isikud neid tehinguid jälgima ning teavitama asjakohastel juhtudel kahtlastest tehingutest liikmesriigi rahapesu andmebürood. Sellega seoses tuleb rõhutada, et kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 127 hõlmavad EKP järelevalvevolitused vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määrusele⁴⁵ üksnes järelevalvet krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise üle. Krediidasutuste (või muude tehinguid vahendavate kohustatud isikute) rahapesu ja terrorismi

⁴⁰ Nende eesmärkide hulka kuuluvad üleeuroopaline haare ja kliendikogemus; mugavus ja kulutõhusus; ohutus ja turvalisus; Euroopa identiteet ja euroopalik juhtimine; üleilmne aktsepteeritavus.

⁴¹ Vt „The use of cash by households in the euro area”, EKP üldtoimetised nr 201, Frankfurt Maini ääres, november 2017.

⁴² Vt artikkel „Trends and developments in the use of euro cash over the past ten years”, EKP majandusülevaade 6/2018.

⁴³ Selle raamistiku moodustavad peamiselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 9) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1672, mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005 (ELT L 284, 12.11.2018, lk 6).

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849, 20. mai 2015, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

⁴⁵ Nõukogu määrus (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriulesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

rahastamise tõkestamise nõuete täitmise jälgimine ja tagamine ning maksudest kõrvalehoidumise uurimine jääb sõnaselgelt väljapoole EKP volitusi. Neid ülesandeid täidavad riiklikud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise asutused ning maksuhaldurid. Sellest hoolimata tugedab EKP praegu oma järelevalvesuutlikkust, et tagada asjakohane koostöö riiklike rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise asutustega, et EKP saaks nendelt saadud teavet arvesse võtta tema poolt teostatavas usaldatavusnõuete täitmise järelevalves. Põhimõtteliselt toetab EKP ka täiendavaid seadusandlikke meetmeid, et tugedada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ELi institutsioonilist ja õigusraamistikku.

Seoses resolutsioonis tehtud ettepanekuga suurendada järelevalvet krüptovarade üle märgib EKP, et osaleb aktiivselt Euroopa ja üleilmsetes algatustes, mille eesmärk on reguleerida ning teostada järelevalvet ja järelevaatamist krüptovara- ja stabiilse krüptovara (*stablecoin*) skeemide üle.⁴⁶

EKP jälgib ja analüüsib pidevalt krüptovarade turu arengusuundumusi ning seoseid, mille kaudu krüptovaradega seotud riskid võivad üle kanduda finantssektorisse ja majandusse.⁴⁷ EKP pooldab krüptovara- ja stabiilse krüptovara skeemide reguleerimisel üleilmselt koordineeritud lähenemisviisi, mis tugineb põhimõttele „sama äri, sama risk, sama regulatsioon”.⁴⁸ EKP vaatab praegu läbi maksevahendite ja -skeemide järelevaatamisraamistikku, et kõik lõppkasutajate vahel väärtuse ülekandmist võimaldavad makseskeemid ja -süsteemid oleksid koondatud eurosüsteemi järelevaatamise alla. Mis puutub e-raha asutuste, virtuaalvarateenuse pakkujate ja muude kohustatud isikute rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalvesse, tuletab EKP meelde, et selle ülesande eest vastutavad asjaomased liikmesriikide pädevad asutused.

Resolutsioonis esitatud nõue tagada asjakohane tasakaal finantsuuenduste ja finantsstabiilsuse vahel ühtib EKP seisukohaga. Uuendustest ja

finantstehnoloogiast võidavad nii pangad, nende kliendid, finantssüsteem kui ka majandus laiemalt, kuid nendega kaasnevad ka probleemid ja riskid. Seetõttu on EKP otsustanud jälgida ja hinnata finantstehnoloogia võimalikku mõju finantsstabiilsusele.⁴⁹ Kui kasutusele ei võeta piisavaid kaitsemeetmeid, võivad pankade ja finantstehnoloogia ettevõtete vahel üha tugevnevad seosed kaasa tuua selle, et kui nimetatud ettevõtete tegevuses esineb häireid, on neil süsteemne mõju finantssüsteemile. Lisaks EKP pangandusjärelevalve tehtavale tööle osaleb EKP finantstehnoloogiaga seotud poliitika- ja finantsstabiilsusalases töös mitmesuguste

⁴⁶ Nende hulka kuuluvad ELi tasandil Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve virtuaalvääringute ja algmüntide pakkumise töörühm, Euroopa Pangajärelevalve tegevuslubade, oluliste osaluste ja omandamiste töörühm ning Euroopa Komisjoni finantsuuenduste õiguslike tõkete eksperdirühm; rahvusvahelisel tasandil G7 stabiilsete krüptovarade töörühm, CPMI-IOSCO ühine digiuuenduste töörühm ja alaline poliitikatöörühm, finantsstabiilsuse nõukogu stabiilsete krüptovaradega seotud regulatiivsete küsimuste töörühm, finantsstabiilsuse nõukogu finantsuuenduste võrgustik ja Baseli pangajärelevalve komitee finantstehnoloogia töörühm.

⁴⁷ Vt EKP krüptovarade töörühma tehtud analüüsi tulemused „[Crypto-Assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments and market infrastructures](#)”, EKP üldtoimetised nr 223, Frankfurt Maini ääres, mai 2019.

⁴⁸ Vt nt EKP presidendi kiri Euroopa Parlamendi liikmele Eva Kailile stabiilsete krüptovaradega seotud algatuste kohta, 26. september 2019. Vt ka EKP juhatuse endise liikme Benoît Cœuré [sissejuhatav kõne](#) Saksamaa parlamendi digitaalarengu tegevuskava komitee korraldatud kuulamisel teemal „Digital currencies, focusing on Libra”, september 2019.

⁴⁹ Vt [EKP finantsstabiilsuse ülevaade](#), Frankfurt Maini ääres, november 2019.

Euroopa ja rahvusvaheliste foorumite kaudu, mille hulka kuuluvad Euroopa Pangandusjärelevalve, finantsstabiilsuse nõukogu, Baseli pangajärelevalve komitee ning maksete ja turuinfrastruktuuride komitee.

EKP väljendab heameelt, et resolutsioonis tunnustatakse EKP edusamme küberturvalisuse valdkonnas. EKP digiturvalisuse kaitsemeetmete ja taastumissuutlikkuse tugevdamine ning nende pidev kohandamine muutuvate ohtude ja küberrünnetest tingitud potentsiaalsete häiretega on jätkuv prioriteet. Märkimisväärseid edusamme on tehtud töötajate teadlikkuse suurendamisel turvalisusküsimustes, muu hulgas tänu kohustuslike IT-turvalisuse koolituste sisseseadmisele. Veelgi on tugevdatud kõikide arvutiterminalide tehnilisi kaitsemeetmeid ning nüüdseks toimib ka tiptasemel lahendus IT-süsteemide nõrkade kohtade pidevaks haldamiseks. Praegu keskendub EKP oma pidevas arendustöös võrguturvalisuse, andmelekete vältimise ja IT-süsteemides erioigusi omavate kasutajakontode haldamise suutlikkuse tõhustamisele.

5 EKP institutsioonilised küsimused

Resolutsiooni punktides 1 ja 40–46 käsitletakse mitmesuguseid EKP institutsioonilise korralduse, toimimise, kommunikatsiooni ja aruandekohustuse täitmise tavadega seotud aspekte.

EKP nõustub resolutsioonis tõstatatud vajadusega säilitada EKP sõltumatus ja väljendab heameelt, et resolutsioonis tunnustatakse edusamme EKP aruandekohustuse täitmise tõhustamisel. Kookõlas viimastel aastatel kasutatud lähenemisviisiga kohustub EKP olemasoleva raamistiku piires jätkuvalt tõhustama oma aruandekohustuse täitmist Euroopa Parlamendi ees.⁵⁰ Samuti avaldab EKP ka edaspidi üksikasjaliku kirjaliku tagasiside parlamendi resolutsioonile EKP aastaaruande kohta.

EKP väljendab heameelt, et resolutsioonis tunnustatakse EKP teavitustegevuse tõhustamist. Kooskõlas resolutsioonis esitatud soovituslega jätkata jõupingutusi otsuste kõikidele kodanikele kättesaadavaks ja mõistetavaks tegemisel otsustas EKP lisada kommunikatsiooni oma strateegia läbivaatamisse eraldiseisva töösuunana⁵¹, et tugevdada sidet üldsusega.⁵² Samuti jätkab EKP oma teavitustegevuse laiendamist eelkõige mitte-ekspertidest sihtrühmale. Teavet hakatakse edastama uuenduslike vahendite abil, kasutades selleks näiteks uusi digikanaleid, nagu EKP taskuhääling⁵³ ja blogi⁵⁴. Osana oma strateegia läbivaatamisest on EKP algatanud ka uue protsessi „EKP kuulab sind“, mille raames

⁵⁰ Vt ka artikkel „[The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis](#)“, EKP majandusülevaade 5/2018.

⁵¹ Vt EKP [veebileht](#).

⁵² Vt EKP presidendi [sissejuhatav kõne](#) kuulamisel Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis 6. veebruaril 2020.

⁵³ Vt EKP [veebileht](#).

⁵⁴ Vt EKP [veebileht](#).

korraldatakse üritusi ja pakutakse veebipõhist suhtlusvõimalust huvitatud sidusrühmadele ja üldsusele.⁵⁵

EKP väljendab heameelt, et resolutsioonis tunnustatakse 2019. aasta jaanuaris jõustunud EKP kõrgetasemeliste töötajate ühtse tegevusjuhendi vastuvõtmist.

Tegevusjuhendit kohaldatakse kõikide EKP otsustusorganite liikmete ja kõrgetasemeliste töötajate suhtes olenemata sellest, kas neil on EKPga lepinguline suhe või nad nimetatakse ametisse liikmesriigi tasandil, ning see on veelgi tugevdanud ja täiustanud EKP hea juhtimistava ja usaldusväarsuse raamistikke.⁵⁶

Seoses resolutsioonis esitatud nõudega, et EKP auditikomitees ja eetikakomitees peavad olema sõltumatud liikmed, tuleb EKP meelde, et komiteeliikmete sõltumatus on sõnaselgelt sätestatud auditikomitee volituses ja eetikakomitee asutamise otsuses.

Peale selle on auditikomitee volituses nõutud, et liikmed peavad järgima kõrgeimaid eetilise käitumise standardeid. Lisaks sellele laiendas EKP nõukogu 2019. aasta juulis eetikakomitee sõltumatust ja liikmeskonna mitmekesisust, nimetades komitee liikmeks valitsusvälise organisatsiooni kõrgeima eetikanõuniku ja Rahvusvahelise Valuutafondi endise eetikanõuniku.

Seoses resolutsioonis esitatud nõudega võtta vastu selge ja avalik rikkumistest teatamise poliitika märgib EKP, et rikkumistest teatamise raamistiku tõhustamine kuulub EKP strateegiliste prioriteetide ja tegevuseesmärkide hulka.

Töö tõhustatud ja avaliku rikkumistest teatamise poliitikaga, mis edendab probleemidest rääkimise kultuuri ja tagab, et rikkumisteate esitamisele järgneb tõhus meetmete võtmine, edeneb kavakohaselt. Nimetatud poliitika tugevdab EKP käitumis-, aruandekohustuse täitmise ja hea juhtimistava norme, sest selle raames võtetakse kasutusele kasutajasõbralik rikkumistest teatamise süsteem, mis hõlbustab anonüümset teadete edastamist ja suurendab kooskõlas kõrgeimate standarditega rikkumisest teataja kaitset. Poliitika kohta saavad peatselt arvamust avaldada ka töötajate esindajad. EKP eeldab, et ametlik muudatus EKP ametieeskirjadesse tehakse enne 2020. aasta lõppu.

Seoses EKP rolliga euroala riikide finantsabi programmides ja EKP poolt rahvusvahelistel foorumitel väljendatud seisukohtadega, millele viidatakse resolutsioonis, tuleb märkida, et EKP täidab täielikult kehtiva õigusraamistiku nõudeid.

Euroopa Komisjonile koostöös EKPga on antud ülesanne hinnata stabiilsustoetuse taotlusi, pidada läbirääkimisi vastastikuse mõistmise memorandumis täpsustatavate finantsabi andmise tingimuste üle ning kontrollida nende tingimuste täitmist. Aja jooksul on EKP otsustanud koondada oma tähelepanu finantsküsimumustele ja makromajanduse seisukohalt kesksetele teemadele, mis on

⁵⁵ Vt EKP presidendi [sissejuhatav kõne](#) kuulamisel Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis 6. veebruaril 2020.

⁵⁶ Vt [Euroopa Keskpanga kõrgetasemeliste töötajate tegevusjuhend](#). Tegevusjuhend tõhustab potentsiaalse huvide konflikti juhtimist, sätestades konkreetsed reeglid ametiajajärgseks tegevuseks, isiklikeks finantstehinguteks ja suheteks huvirühmadega. Samuti on selles ette nähtud huvide deklaratsiooni ja kohtumiste kuiste ajakavade avaldamine ning meetmed nõuete rikkumise korral. Tegevusjuhendisse on lisatud ka EKP juhatuse liikmete välissuhtluse üldpõhimõtted, mille kohaldamisala on laiendatud kõikidele EKP nõukogu ja EKP järelevalvenõukogu liikmetele.

muu hulgas seotud finantssektori reformide, makromajanduslike ettevaadete, valitsussektori eelarve-eesmärkide ning jätkusuutlikkuse ja rahastamisvajadustega.⁵⁷ Mis puutub mitmepoolsetel foorumitel väljendatud seisukohtadesse, siis EKP on valmis neid Euroopa Parlamendile ning parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonile selgitama, nagu ka eelnevatel aastatel.⁵⁸

EKP võtab arvesse, et resolutsioonis väljendatakse heameelt Euroopa Kontrollikoja ja EKP vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumi üle.

EKP peab kontrollikoja auditeid väga väärtuslikuks. EKP kohustub ka edaspidi tegema kontrollikojaga tihedalt koostööd ja esitama talle tema töö hõlbustamiseks kogu vajaliku teabe. Vastastikuse mõistmise memorandumis on kehtestatud praktiline kord nende kahe institutsiooni vaheliseks teabevahetuseks mikrotasandi usaldatavusjärelvalve valdkonnas.⁵⁹ Ehkki vastastikuse mõistmise memorandumis rõhutatakse EKP ja kontrollikoja sõltumatust nende ülesannete täitmisel, on memorandumi eesmärk tagada asjakohane läbipaistvus ja aruandekohustuse täitmine.⁶⁰ Vastastikuse mõistmise memorandum hõlmab vaid neid kontrollikoja auditeid, mis käsitlevad EKP-le ühtse järelvalvemehhanismi määрусega antud järelvalveülesandeid, ning kajastab kontrollikojale ELi õiguse alusel antud auditeerimisvolitusi.

EKP võtab arvesse resolutsioonis esitatud nõuet tagada juhatuse liikmete nimetamisel suurem läbipaistvus ja ELi nõukogule antud soovitus koostada edaspidi kõigi vabade ametikohtade jaoks sooliselt tasakaalustatud nimekiri.

EKP juhatuse liikmete ametisse nimetamise kord on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 283 lõikes 2 ja Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja käsitleva protokollis artiklis 11.2.⁶¹ Muudatuste üle Euroopa Liidu toimimise lepingu rakendamise viisis seoses EKP juhatuse liikmete valikumenetlusega otsustavad nõukogu ja Euroopa Parlament. Kuigi EKP ei saa võtta meetmeid seoses oma juhatuse koosseisuga, on EKP võtnud endale kohustuse parandada organisatsioonisisest soolist tasakaalu eeskätt alates 2012. aastast kasutusele võetud meetmete ja eesmärkide kaudu. Nende algatuste tulemusel on naiste osakaal EKP juhtivatel ametikohtadel märgatavalt kasvanud. 2019. aasta lõpus moodustasid naised kõrgema taseme juhtidest ligi 31% võrreldes 12%ga 2012. aasta lõpus. Kõigist EKP juhtidest moodustasid naised 2019. aasta lõpus 30% võrreldes 17%ga 2012. aasta lõpus. Kõigi EKP töötajate seas oli naistöötajate osakaal 2019. aasta lõpus 45% (2012. aasta lõpus 43%). Kuna

⁵⁷ Vt Euroopa Keskpanga 11. aprilli 2018. aasta arvamus seoses ettepanekuga nõukogu määruse kohta, millega luuakse Euroopa Valuutafond (CON/2018/20; ELT C 220, 25.6.2018, lk 2). Vt ka EKP presidendi [märkused](#) Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis 24. septembril 2018 toimunud kuulamisel.

⁵⁸ Vt EKP presidendi [kiri](#) Euroopa Parlamendi liikmele Sven Giegoldile EKP osalemise kohta rahvusvahelistel foorumitel, 17 detsember 2015.

⁵⁹ Vt Euroopa Kontrollikoja ja EKP vaheline [vastastikuse mõistmise memorandum](#) seoses EKP järelvalveülesannete auditeerimisega.

⁶⁰ Nimetatud kord võimaldab kontrollikojal taotleda ja saada kõiki EKP pangandusjärelvalve auditeerimiseks vajalikke dokumente ja andmeid. Kõrge konfidentsiaalsusastmega dokumentatsioon on täielikult kaitstud ning juurdepääs pangapõhisele tundlikule teabele antakse EKPs kohapeal kontrollitud keskkonnas.

⁶¹ EKP juhatuse liikmed nimetab Euroopa Ülemkogu ELi nõukogu soovitusel, konsulteerides eelnevalt Euroopa Parlamendi ja EKP nõukoguga.

viimaseid eesmärke hõlmav ajaperiood lõppes 2019. aastal, töötab EKP välja uut soolise võrdõiguslikkuse strateegiat.

Seoses resolutsioonis esitatud nõudega lahendada personaliprobleemid õiglaselt, läbipaistvalt ja kiiresti märgib EKP, et on võtnud alates 2018. aastast mitmesuguseid meetmeid. Muu hulgas on need meetmed aidanud EKP

pangandusjärelevalvel areneda alustavast institutsioonist palju stabiilsemaks institutsiooniks. Stabiilsust on aidanud suurendada läbipaistev värbamisprotsess vabade ametikohtade täitmisel ning sellele järgnev kiire ja tõhus uute töötajate organisatsiooni lõimimise protsess. Uus paindlik töökorraldus võimaldab kõikidel EKP töötajatel suure töökoormuse ajal tehtud lisatunnid hiljem tasaarvestada ja tagasi võtta. EKP personali peadirektoraadile korrapäraste lühiküsitluste ja viimase töötajate küsitluse raames antud tagasiside näitab, et uus töökorraldus on töötajate seas hinnatud. Ühise töökava raames analüüsis personali peadirektoraat koos töötajate esindajatega EKP töötajate töölepinguliikidega seotud küsimusi ning nüüdseks on enamikul töötajatest tähtajatu leping. Peale selle uurib EKP praegu seoses võimalike ahistamisjuhtumitega lisaks eespool nimetatud rikkumistest teatamise raamistiku loomisele võimalusi kasutada rohkem lepitusteenuseid ja alternatiivseid vaidluste lahendamise viise. 2020. aasta alguses hakkas EKP rakendama ka uut kõikehõlmavat karjääriraamistikku, mis pakub töötajatele rohkem võimalusi isiklikuks arenguks ja tööalaseks liikuvuseks.